

Besluitvorming bij omgangsregelingen van pleegkinderen

Frank Van Holen

Inhoud

Achtergrond

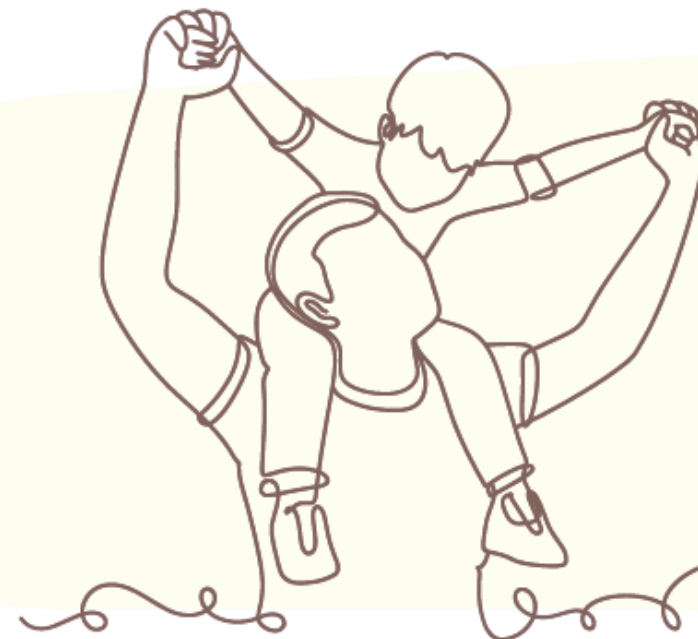
Ondersteunend werkboek

Uitdagingen

OUDER-KINDCONTACT IN PLEEGZORG

Wegwijzer voor pleegzorgbegeleiders

Suzan de Hoog • Lenny Trogh • Delphine West • Frank Van Holen

Met bijdragen van

Johan Vanderfaeillie, Ann Bloemen en Jasmin S'bbaghi

politeia

Achtergrond

Achtergrond

Het Vlaams Jeugdzorgbeleid legt de nadruk op het onderhouden van banden tussen uit huis geplaatste kinderen en hun gezin van oorsprong

Van jeugdhulpverleners wordt verwacht dat ze advies geven m.b.t. omgangsregelingen en beoordelen of een contact veilig is en de ontwikkeling van het kind bevordert (Boyle, 2017)

Er kunnen vragen gesteld worden bij de objectiviteit van deze besluitvorming omdat ze beïnvloed wordt door een hele resem factoren waaronder kenmerken van besluitvormers en persoonlijke vooroordelen (Baumann et al., 2011)

Er zijn geen duidelijke kaders/richtlijnen om jeugdhulpverleners te ondersteunen bij het nemen van dergelijke beslissingen wat kan leiden tot inconsistentie tussen jeugdhulpverleners en tussen teams (Keddel, 2014)

Vragenronde 1

Prevalentie contact **perspectiefbiedende** pleegzorg

- Hoeveel % van de pleegkinderen heeft face-to-face contact met zijn/haar biologische moeder?
- Hoeveel % van de pleegkinderen heeft face-to-face contact met zijn/haar biologische vader?
- Wat is de meest voorkomende frequentie van bezoeken?

Achtergrond - prevalentie contacten

- 76% van de pleegkinderen heeft contact met moeder, 61% met vader (Van Holen et al., submitted)
- De meerderheid van bezoeken duren een dagdeel, gevolgd door weekend met overnachting en hele dag
- De frequentie is meestal tweewekelijks, gevolgd door wekelijks, sporadisch en maandelijks
- Conform internationaal onderzoek (McWey & Cui, 2017) correleert contactfrequentie vader positief met contact frequentie moeder en ligt contact frequentie significant moeder hoger
- Minder gegevens over contacten met vader – vader vaker uit beeld

Vragenronde 2

Verloop contact perspectiefbiedende pleegzorg

- Hoeveel % van de face-to-face contacten verlopen onder toezicht of worden begeleid?
- In hoeveel % van de contacten doen zich problemen voor?
- In hoeveel % van de situaties houden ouders zich niet aan gemaakte afspraken?

Achtergrond - verloop contacten

- Ongeveer 40% van de ouder-kind contacten wordt professioneel begeleid – verloopt onder toezicht (Van Holen et al., submitted)
- In ongeveer 40% van de situaties worden problemen tijdens contacten vermeld zoals niet (tijdig) komen opdagen, ongewenst gedrag (cf. ongewenst opvoedgedrag, negatieve boodschappen over pleeggezin, valse hoop geven) of de onmogelijkheid om bezoeken kindgericht in te vullen, onmogelijkheid om met emotionele intensiteit om te gaan (Van Holen et al., submitted)
- In 25% van de situaties houden ouders zich niet aan gemaakte afspraken (Van Holen et al., submitted)
- Ook internationaal worden frequent gelijkaardige conflicten en problemen vermeld (Fuentes et al., 2019; Moyers et al., 2006; Salas et al., 2021)

Achtergrond - uitkomsten

Voordelen: kwaliteitsvol contact (samen met professionele interventies) wordt geassocieerd met:

- verhoogde stabiliteit van de plaatsing (bijv. Schofield & Ward, 2011)
- grotere kans op hereniging (bijv. McWey et al., 2010)
- beter algemeen welzijn van het pleegkind (bijv. Schofield & Beek, 2009), betere geestelijke gezondheid (bijv. McWey & Mullis, 2004), betere sociale en emotionele ontwikkeling (bijv. McWey & Mullis, 2004) en verminderde kans op gedragsproblemen (bijv. Moyers et al., 2006), en minder kans op depressie (McWey et al., 2010)

Achtergrond - uitkomsten

Via contacten kunnen pleegkinderen

- betere copingmechanismen ontwikkelen om met scheiding om te gaan (Humphreys & Kiraly, 2009)
- hun (hechtings)relatie met ouders/familie onderhouden/verbeteren (bijv. Haight et al., 2003)
- leren kennen en begrijpen van hun eigen levensverhaal en dat van hun familie, ook al bevatten ze vaak traumatiserende ervaringen (bijv. Iraklis, 2019)
- de situatie van hun gezin en de redenen van hun plaatsing beter begrijpen (bijv. Fuentes et al., 2019)
- een realistisch beeld van hun ouders/familie ontwikkelen en idealisering vermijden (bijv. Schofield & Beek, 2009)
- de ontwikkeling van hun (etnische en culturele) identiteit te verbeteren (Atwool, 2013)

Via contacten kunnen ouders zien hoe het met hun kind gaat en of aan hun behoeften wordt voldaan (bijv. Garcia-Martin et al., 2019)

Achtergrond - uitkomsten

Nadelen

- Bezoeken worden vaak overschaduwd door conflicten/problemen (bijv. Neil et al., 2013 Salas et al., 2021; Van Holen et al., 2020), geassocieerd met
 - emotionele stress bij 1/3 van de pleegkinderen (Moyers et al., 2006)
 - emotionele en gedragsproblemen (Leathers, 2003)
 - verhoogde moeilijkheden om zich aan te passen aan het pleeggezin (Haight et al., 2005)
 - verhoogde moeilijkheden om een veilige hechting met pleegouders te ontwikkelen (Browne & Moloney, 2002)
- loyaliteitsconflicten met betrekking tot hun geboorte- en pleeggezin (bijv. Aurrekoetxea & Pozo, 2019)

Achtergrond - uitkomsten

- Contactproblemen zijn geassocieerd met een grotere kans op breakdown (Moyers et al., 2006)
- Het gedrag/de aanwezigheid van ouders kan gevoelens van angst en bezorgdheid oproepen die verband houden met traumatiserende ervaringen uit het verleden (bijv. Moyers et al., 2006)
- Negatief gedrag van ouders tijdens bezoeken wordt vaak waargenomen (bijv. Fuentes et al., 2019, Salas et al., 2021)
- Hulpverleners grijpen vaak niet in of hun ingrijpen wordt vaak als negatief beoordeeld (Salas et al., 2021)
- 'Schakelen' tussen pleeg- en biologische ouders kan moeilijk zijn en vereist een grote flexibiliteit van pleegkinderen (Schofield et al., 2012)

Achtergrond - uitkomsten

Besluit

Onderzoek naar de effecten van ouder-kind contacten in pleegzorg toont zeer wisselende resultaten en zijn niet generaliseerbaar (Boyle, 2017; Ruiz-Romero et al., 2022; Sen & Broadhurst, 2011)

- Zowel voordelen als nadelen worden gerapporteerd (op het vlak van welzijn, hereniging en plaatsingsstabiliteit)
- De impact/uitkomsten van ouder-kind contact is afhankelijk van een groot aantal factoren/omstandigheden

Achtergrond - aanbevelingen

- Jeugdhulpverleners moeten een gepast opleidings- en ondersteuningsaanbod krijgen om
 - de besluitvorming aangaande omgangsregelingen te onderbouwen en te systematiseren
 - het verloop van (begeleide) contacten te evalueren
 - bezoeken te begeleiden en alle betrokkenen voor te bereiden en te ondersteunen
 - ouders te engageren en met hen aan de slag te gaan

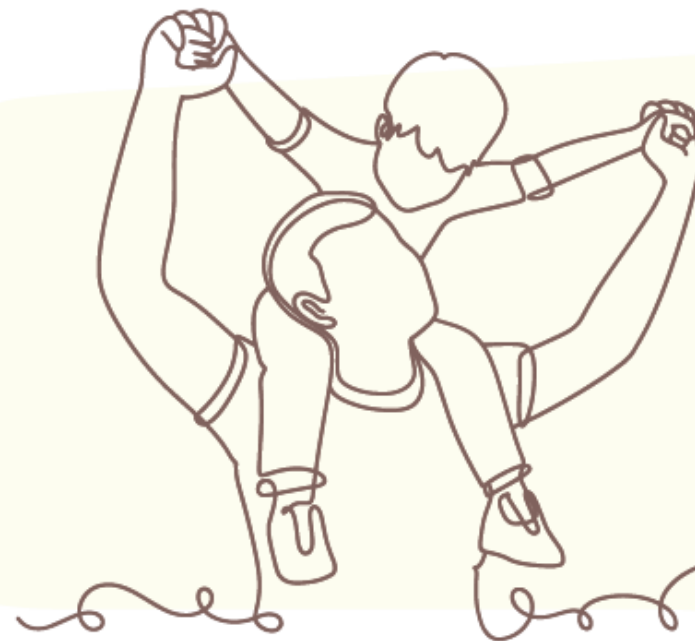
Ondersteunend werkboek

De Hoog, S., Trogh, L., West, D., & Van Holen, F.

Met bijdragen van Vanderfaeillie, J., Bloemen, A., & S'bbaghi, J.

OUDER-KINDCONTACT IN PLEEGZORG

Wegwijzer voor pleegzorgbegeleiders

Suzan de Hoog • Lenny Trogh • Delphine West • Frank Van Holen

Met bijdragen van
Johan Vanderfaeillie, Ann Bloemen en Jasmin S'bbaghi

Inhoud

Theoretische en empirische achtergrond

Netwerk in kaart brengen: wie is belangrijk, met wie contact?, o.m. gebaseerd op social connections tool (Melkman et al., 2018)

Wegingsinstrument

Observatie-instrument (Garcia-Martin et al., 2024; Salas et al., 2021)

Workflow

Handreiking voor pleegzorgbegeleiders, o.m. gebaseerd op TBB (Hoffnung-Assouline & Knei-Paz, 2023; Van Holen et al., 2023) en FVC (Beyer, 2004)

Overschouwing – Van bezoek naar kwaliteitsvolle contacten?

Observatieinstrument (Garcia-Martin, Bernedo, Salas, & Gonzàles-Passarin, 2024)

Gebaseerd op observatieonderzoek in functie van (positieve of negatieve) impact op het kind

Doelstellingen

- Kwaliteit contacten inschatten o.b.v. frequentie en diversiteit van geobserveerd gedrag bij zowel ouder als kind
- Praktische tool ontwikkelen waarmee begeleiders een meer objectieve evaluatie van ouder-kind-contacten kunnen maken

Uitgangspunt: contact van goede kwaliteit heeft een grotere kans om bij te dragen aan het welzijn van het kind (Garcia-Martin et al., 2024; Salas et al., 2021)

Observatieinstrument (Garcia-Martin et al., 2024)

Gebaseerd op de ‘childhood needs’ theorie

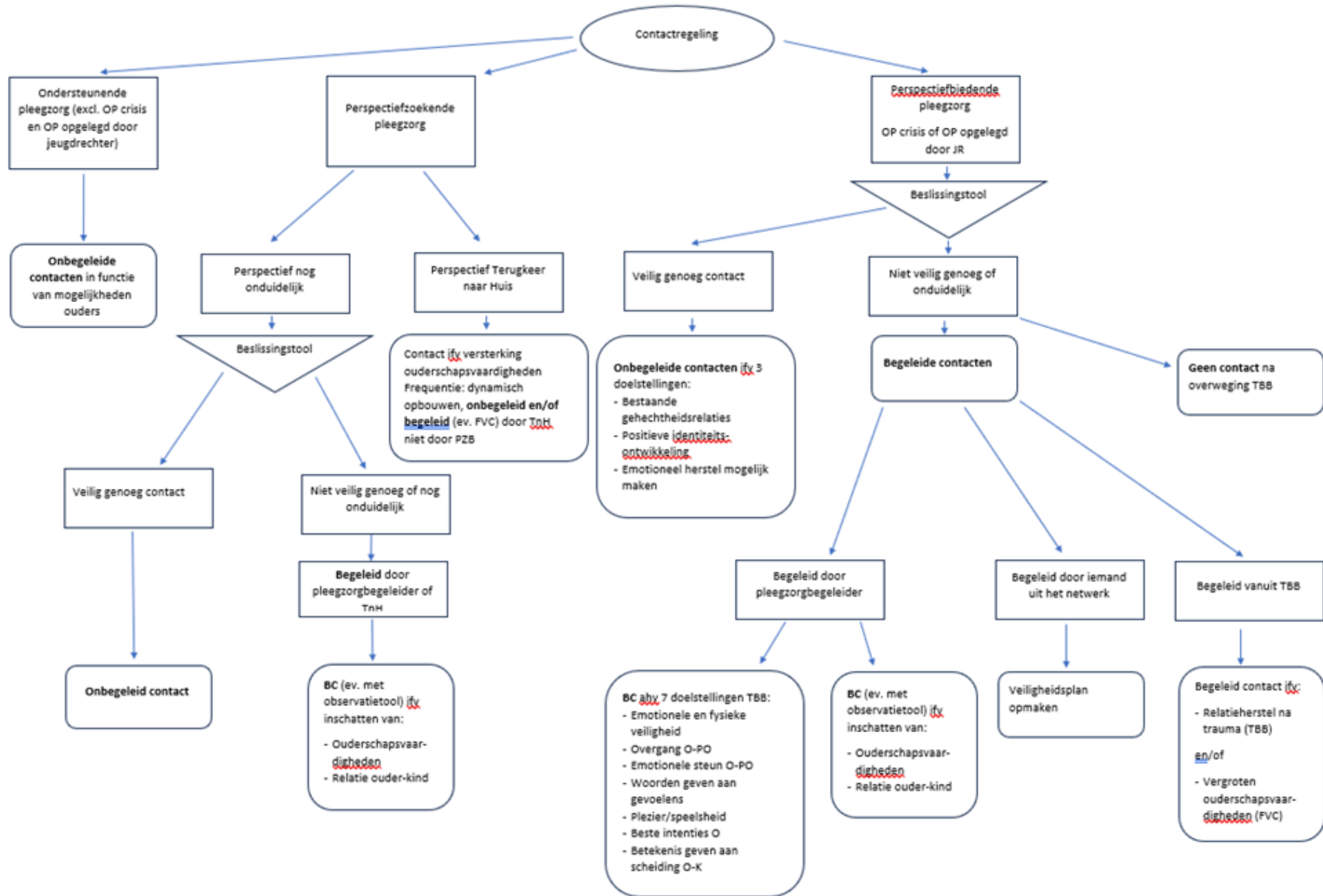
- Kinderen hebben vier behoeften: fysieke/biologische, cognitieve/culturele, emotionele/affectieve, sociale participatie
- Instrument bevat 7 categorieën van gedragingen die deze behoeften bevredigen (positieve gedragingen) of frustreren (negatieve gedragingen)
 - Begroeten en afscheid nemen (emotioneel/affectieve behoeften)
 - Interactiestijl (emotioneel/affectieve en sociale participatie behoeften)
 - Opvoedingsstijl (cognitief/culturele behoeften)
 - Reacties pleegkind op aanbod ouders (cognitief/culturele behoeften)
 - Gespreksonderwerpen (cognitief/culturele en sociale participatiebehoefte)
 - Geschenken en voeding (fysiek/biologische en cognitief/culturele behoeften)
 - Gedrag tijdens puzzelopdracht (cognitief/culturele behoeften)

Observatieinstrument (Garcia-Martin et al., 2024)

Observatietool helpt niet enkel om kwaliteit van contact te beoordelen, maar ook om doelstellingen te formuleren

https://pleegzorgvbb-my.sharepoint.com/personal/frank_vanholen_pleegzorgvbb_be/Documents/documents/Presentaties/Studiedagen%20-%20congressen/Observatietool.docx

Flow

Uitdagingen

Uitdagingen

Experimentele fase

- Elke onderdeel uitgetest individueel en in groep van 10-tal medewerkers
- Eerste bevindingen medewerkers positief

Uitdaging

- Implementatie

Nood aan wetenschappelijk onderzoek

- Objectiveren tools besluitvorming?
- Systematiseren tools besluitvorming?
- Komen we tot betere besluitvorming (in functie van het welzijn van het kind)?

“

“Kinderen hebben liefde nodig, vooral als ze het niet verdienen”

Harold Stacey Hulbert

PLEG ZORG

*Vlaams-Brabant
& Brussel*